

Landgoedwandeling Twickel

Auteur: Marycke Naber

Stadje, boerenland, moeras, bos, hei, kasteel

Deze wandeling staat in het teken van het water en zout op landgoed Twickel. Na het centrum van Delden met het Zoutmuseum gaat de route langs de watertoren en over het uitgestrekte landgoed Twickel: over de Deldeneresch en het Koematenveld met vlonderpad naar de Twickelervaart; langs de Noordmolen op de Oelerbeek, over het Bokdammerveld en langs de wagenmakerij en het jagershuis naar de vijver in de Oelerbeek. En last but not least: kasteel Twickel, met fraaie tuinen en park, waar in 1886 voor het eerst de zoutlaag onder het gebied is aangeboord.

De wandeling is samengesteld uit de etappes 49 en 47 van het Twentse Kapelletjespad, een langeafstandswandeling van ongeveer 800 km door Twente en een paar stukjes Duitsland, langs kapellen, kruisen en ander religieus erfgoed.

Routebeschrijving

Station Delden - rondwandeling landgoed Twickel (11,5 km)

NB Check de openingstijden van de bezienswaardigheden en de horeca.

Rechts aan de achterkant van het stationsgebouw (nu expositieruimte) staan nog de oude bedieningshendels en een waterpomp, die geen water meer geeft.

- Ga vanaf het station LA, dan de 1e straat RA, bij de kruising RD, Kortestraat.

Aan de rechterkant staat een schoorsteen. Deze is een overblijfsel van een fabriekscomplex voor wollen stoffen. De omringende gebouwen zijn tegenwoordig in gebruik als winkelpanden.

- Blijf bij de volgende twee kruispunten RD lopen, Markt, langs de stadspomp met lantaarnpaal en het zoutmuseum.

De gietijzeren waterpomp is in 1894 geplaatst uit dankbaarheid voor de waterleiding die baron van Heeckeren van Wassenaar de gemeente Delden in dat jaar had geschonken.

Het Zoutmuseum bevindt zich in het voormalige gemeentehuis. Alle aspecten van zout worden er belicht, onder meer het ontstaan van de zoutlagen en zoutwinning in Twente en elders op de wereld.

- Je passeert hotel-restaurant Sevenster. Ga na de kerk LA, Achter de kerk.

De vroegste vermelding van de Oude Blasius, toen nog een houten kerk, is van 1118. In de huidige gotische hallenkerk bevinden zich nog resten van een 12e-eeuwse voorganger, een laat-romaanse kruisbasiliek. Het is na de St. Plechelmus in Oldenzaal de oudste kerk van Twente. In 1602 is de kerk door Prins Maurits aan de protestanten toegewezen.

De kerk heeft een mooi interieur met onder meer herenbanken en grafmonumenten van de heren van Twickel. Tijdens de restauratie van 1968-70 zijn 15e-eeuwse muur- en plafondschilderingen tevoorschijn gekomen.

- Ga aan het eind RA, dan de 1e straat LA, Kattenbothof, bij het kruispunt RD. Houd bij de driesprong rechts aan, ga het 1e klinkerpad RA, De Jan Lucaskamp.
1. Houd links aan, ga aan het eind RA over de brug. Aan de linkerkant staat een watertoren.

Deze is in 1894 gebouwd in opdracht van baron van Heeckeren van Wassenaar van landgoed Twickel, naar ontwerp van architect Halbertsma. De toren diende als waterreservoir voor het blussen van branden op Twickel.

Daarnaast wilde de baron aan Delden een waterleiding schenken. Aangezien het water bij Twickel vanwege het hoge zoutgehalte niet bruikbaar was als drinkwater, werd de toren aangesloten op het waterleidingnet van Almelo, met een pijpleiding van ca. 10 kilometer. Mede naar aanleiding van de ontdekking van de zoutlaag in de bodem van Delden is in 1918 begonnen met de zoutwinning in Boekelo.

Landgoed Twickel heeft een geschiedenis van ruim 650 jaar en beslaat meer dan 4000 hectare. Rond het kasteel strekken zich tot in de wijde omtrek akkers, weilanden, bossen en heidevelden uit. Pachtboerderijen, in totaal ongeveer 150, zijn te herkennen aan de zwart-witte luiken.

- Ga de 1e weg LA (Lage Esch), bij het bankje ter herinnering aan de Eschschool RD, daarna het 1e karrenspoor schuin RA.
 - Ga het 1e karrenspoor LA, aan het eind RD, een halfverharde weg. Deze gaat over in een asfaltweg. Ga bij de Y-splitsing schuin RA.
2. Ga in de bocht naar links RA, een zandweg. Loop bij de kruising RD over de halfverharde weg. U passeert Erve Het Wanink aan de linkerkant.

Dit voormalige jachthuis van kasteel Twickel is in 1881 gebouwd in opdracht van baron George van Heeckeren van Wassenaar. In de jachtkamer werd het eten voor het jachtgezelschap opgediend. Het in eclectische stijl gebouwde geheel, bestaande uit een statig voorhuis met aangebouwde stal en koetshuis, is ontworpen door architect Henri Evers.

- Houd na de bocht naar rechts bij de driesprong rechts aan. Ga bij de kruising LA over het zandpad (honden aan de lijn!). Ga na 2 klaphekken aan het eind RA over het karrenspoor.
3. Loop in de bocht naar rechts RD, een zandpad. Steek na het klaphek de asfaltweg over en loop RD door het volgende klaphek.
 - Het zandpad gaat over in een vlonderpad door een nat heidegebied. Ga na de brug over de Twickelervaart RA, een halfverharde weg.

De Twickelervaart werd in 1771 gegraven in opdracht van Carel George van Wassenaar Obdam, eigenaar van het nabijgelegen kasteel Twickel. Het doel ervan was het bevorderen van de handel en nijverheid in Twente. Na het midden van de 19e eeuw raakte de vaart buiten gebruik.

- Loop bij de zandweg met fietspad RD. Ga bij de klinkerweg LA langs de Noordmolen op de Oelerbeek, met als vroegste vermelding 1347. Zie het koperen informatiebordje.
4. Ga na de bocht naar rechts het 1e zandpad LA onder de slagboom door, 'Marskramerpad', bij de asfaltweg (links een boerenkar met drank en versnaperingen) RA.

- Steek de asfaltweg over en loop RD, een zandweg met fietspad, Hamsweg. Ga bij de 1e kruising RA langs de afsluitboom, een breed zandpad, aan het eind schuin LA.
5. Ga bij het kruispunt van boswegen RA. Bij wagenmakerij Van den Barg uit 1872 gaat het Bornsevoetpad over in een asfaltweg.
 - Je passeert het jagershuis Casa Nova aan de linkerkant, met daar tegenover een schuur met herten- en reeëngeweien.
 - Ga daarna het 1e karrenspoor (vlak voor de brug) RA. Pad naar links negeren. Ga bij de driesprong schuin LA.
 6. Ga na twee bruggetjes RA over het bruggetje, daarna bij de driesprong LA. Ga bij de kruising RD, houd daarna rechts aan.
 - Twee paden naar rechts negeren. Ga daarna het 1e smalle pad schuin RA langs picknickbanken. Ga bij de fietsenstalling LA langs het informatiepaneel over landgoed Twickel, aan het eind LA.

Aan de overkant van de weg is de landgoedwinkel van Twickel, tevens toegang tot de fraaie kasteeltuinen. (Ook zonder de tuinen te bezoeken kunt u in de winkel koffie of thee drinken.) In 1886 werd in de tuin naar drinkwater geboord. Men bereikte een diepte van 566 meter, maar het water was niet drinkbaar vanwege het hoge zoutgehalte.

- Loop RD de Twickelerlaan af, langs kasteel Twickel.

De oudste vermelding van het landgoed dateert van 1347. Achtereenvolgens wordt Twickel bewoond door de families Van Twickelo, Van Raesfelt, Van Wassenaar Obdam en Van Heeckeren van Wassenaar. Tegenwoordig wordt het landgoed beheerd door een stichting. De oudste delen van het huidige kasteel dateren uit midden 16e eeuw. Tegenwoordig wordt het kasteel bewoond door het gezin van Graaf Zu Castell Rüdénhausen. Zie ook het informatiebordje aan het begin van de oprit.

7. Loop voorbij de slagboom de brug over de provinciale weg over. Houd daarna rechts aan, steek de asfaltweg over (rechts bevindt zich hotel-restaurant Het Witte Paard) en loop RD over het grindpad.
 - Zijpaden en -wegen negeren, loop aan het eind van het pad RD naar het station.

Praktische informatie

Kijken

Kunststation Delden op het station, expositieruimte van buitenaf te bezichtigen

Zoutmuseum, Langestraat 30, Delden, 074 376 4546, www.zoutmuseum.nl

Grote of Oude Blasiuskerk, Kerkplein 3, Delden. Open: tijdens streekmarkt (1e zaterdag van de maand) 10.00- 15.00, daarnaast 1e weekend van juni - eind september di t/m vr 10.30-12.30, ma t/m za 14.00-16.00, bijzondere diensten uitgezonderd

Noordmolen, Noordmolen 5, Ambt Delden, 074-3761772, noordmolen-twickel.nl

Wagenmakerij Van den Barg, Bornsevoetpad 1, 074-3762682. Open: za en zo 12.00-18.00

Tuinen en park kasteel Twickel, Twickelerlaan 7, 074-3761020, twickel.nl

Kasteel Twickel, Twickelerlaan 5, 074 376 1020. Voor rondleidingen zie twickel.nl.

Toegangsbewijs incl. entree tuinen

Eten en drinken

Hotel-restaurant Sevenster, Markstraat 6, Delden, 074-3761391, sevenster.nl

Café-restaurant 't Hoogspel, Bornsestraat 1, Ambt Delden, 074-3761344, hoogspel.com

Boerenkar met versnaperingen, Bornsestraat 7, Ambt Delden, 074-2590810 / 06 54342223

Landgoedwinkel van Twickel

Oranjerie Kasteel Twickel, voor bezoekers van de tuinen

Hotel-restaurant Het Witte Paard, Hengelosestraat 8, Delden, witte-paard.nl
Perron 1 op het station, kunststationdelden.studioart.nl
Diverse horecagelegenheden in het centrum

Overnachten

Delden:

B&B Stadslogement Delden

Hotel-restaurant Sevenster, Markstraat 6, 074-3761391, sevenster.nl

Hotel-restaurant De Zwaan, Langestraat 2, 074-3761206, dezwaandelden.nl

Hotel-restaurant Het Witte Paard, Hengelosestraat 8, witte-paard.nl

Openbaar vervoer

Station Delden, spoorlijn Oldenzaal-Zutphen (Syntus)

Regiotaxi Twente: 0900-1814, regiotaxitwente.nl (minstens 1 uur van tevoren reserveren)

Parkeren

Gratis bij het station

Routebeschrijving, topografische kaart en GPS-track van deze wandeling vind je op Wandelzoekpagina: www.wandelzoekpagina.nl/wandeling/landgoedwandeling-twickel/15718/. Reactie, opmerkingen en aanvullingen zijn welkom op Wandelzoekpagina.

In de wandelgids 'Twentse kruistochten' beschrijft Marycke Naber 12 rondwandelingen langs in totaal 112 kapellen en kruisbeelden. De wandelingen zijn min of meer afgeleid van het Twentse Kapelletjespad van ca. 800 km (in etappes van gemiddeld 15 km, die eveneens op de Wandelzoekpagina (www.naberpaden.nl) zijn gepubliceerd). De wandelgids bevat mooie foto's en interviews met vrijwilligers die de kapelletjes en wegkruisen onderhouden. De gids is in te zien en te bestellen op www.gegarandeerdonregelmatig.nl.

4 **Neem een abonnement!**
Meer dan 1500 wandelkaarten
voor slechts
€ 13,50